

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 1.3.2022 r.
C(2022) 1161 final

ANNEX

ZAŁĄCZNIK

do

KOMUNIKATU KOMISJI

**Zatwierdzenie treści projektu rozporządzenia Komisji w sprawie stosowania art. 101
ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do niektórych kategorii
porozumień badawczo-rozwojowych**

ZAŁĄCZNIK

ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) .../...

z dnia XXX r.

w sprawie stosowania art. 101 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do niektórych kategorii porozumień badawczo-rozwojowych

PROJEKT

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Traktat),

uwzględniając rozporządzenie Rady (EWG) nr 2821/71 z dnia 20 grudnia 1971 r. w sprawie stosowania art. 85 ust. 3 Traktatu do kategorii porozumień, decyzji i praktyk uzgodnionych¹,

po opublikowaniu projektu niniejszego rozporządzenia,

po konsultacji z Komitetem Doradczym ds. Praktyk Ograniczających Konkurencję i Pozycji Dominujących,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie (EWG) nr 2821/71 upoważnia Komisję do stosowania art. 101 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej(*) w drodze rozporządzenia do niektórych kategorii porozumień, decyzji i praktyk uzgodnionych wchodzących w zakres zastosowania art. 101 ust. 1 Traktatu, mających na celu (i) prowadzenie prac badawczo-rozwojowych nad produktami, technologiami lub procesami, aż do etapu przemysłowego zastosowania oraz (ii) wykorzystywanie ich wyników, w tym postanowień dotyczących praw własności intelektualnej.
- (2) Art. 179 ust. 2 Traktatu wzywa Unię do sprzyjania przedsiębiorstwom, w tym małym i średnim przedsiębiorstwom, w ich wysiłkach badawczych i wysokiej jakości rozwoju technologicznym oraz do wspierania ich wysiłków w zakresie wzajemnej współpracy.
- (3) W rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1217/2010 z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie stosowania art. 101 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do niektórych kategorii porozumień badawczo-rozwojowych² zdefiniowano kategorie porozumień badawczo-rozwojowych, które zdaniem Komisji zasadniczo spełniają warunki określone w art. 101 ust. 3 Traktatu. W związku z ogólnie pozytywnymi doświadczeniami zebranymi podczas stosowania tego rozporządzenia, które wygasa 31 grudnia 2022 r., oraz w świetle wyników procedury przeglądu właściwe jest przyjęcie nowego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych.
- (4) Niniejsze rozporządzenie ma za zadanie ułatwić prowadzenie prac badawczo-rozwojowych, jednocześnie skutecznie chroniąc konkurencję. Niniejsze

¹ Dz.U. L 285 z 29.12.1971, s. 46.

(*) Ze skutkiem od 1 grudnia 2009 r. art. 81 Traktatu WE (dawny art. 85 Traktatu EWG) stał się art. 101 Traktatu. Treść tych dwóch postanowień jest zasadniczo identyczna. Do celów niniejszego rozporządzenia odniesienia do art. 85 Traktatu EWG lub art. 81 Traktatu WE należy rozumieć, tam gdzie to stosowne, jako odniesienia do art. 101 Traktatu.

² Dz.U. L 335 z 18.12.2010, s. 36.

rozporządzenie powinno również spełnić wymóg zagwarantowania przedsiębiorstwom odpowiedniego poziomu pewności prawa. Aby osiągnąć te cele, należy wziąć pod uwagę potrzebę jak największego uproszczenia nadzoru administracyjnego i ram prawnych.

- (5) Na potrzeby stosowania art. 101 ust. 3 Traktatu można zasadniczo przyjąć, że poniżej pewnego poziomu władzy rynkowej pozytywne skutki porozumień badawczo-rozwojowych są większe niż ich negatywny wpływ na konkurencję.
- (6) Na potrzeby stosowania art. 101 ust. 3 Traktatu w drodze rozporządzenia nie jest konieczne określanie, jakie porozumienia mogą wchodzić w zakres stosowania art. 101 ust. 1 Traktatu. Przy indywidualnej ocenie porozumień na mocy art. 101 ust. 1 Traktatu należy uwzględnić kilka czynników, w szczególności strukturę rynku właściwego.
- (7) Porozumienia dotyczące wspólnej realizacji prac badawczych lub wspólnego rozwoju wyników badań, aż do – ale z wyłączeniem – etapu ich przemysłowego zastosowania, zasadniczo nie wchodzą w zakres stosowania art. 101 ust. 1 Traktatu. Jednak w pewnych okolicznościach, np. gdy strony wspólnie postanowią nie prowadzić innych prac badawczo-rozwojowych w tej samej dziedzinie, rezygnując tym samym z możliwości zdobycia przewagi konkurencyjnej nad innymi stronami, porozumienia takie mogą wchodzić w zakres stosowania art. 101 ust. 1 Traktatu i dlatego powinny wchodzić w zakres stosowania niniejszego rozporządzenia.
- (8) Przywilej wyłączenia przewidziany w niniejszym rozporządzeniu powinien być ograniczony do porozumień, w przypadku których można z wystarczającą pewnością założyć, że spełniają one warunki, o których mowa w art. 101 ust. 3 Traktatu.
- (9) Zasadniczo można się spodziewać, że konsumenci odniosą korzyści z nasilenia i większej skuteczności prac badawczo-rozwojowych dzięki (i) wprowadzeniu nowych lub ulepszonych produktów, technologii lub procesów, (ii) szybszemu wprowadzaniu na rynek tych produktów, technologii lub procesów lub (iii) obniżeniu cen, wynikającym z nowych lub ulepszonych technologii lub procesów.
- (10) Największe szanse na to, że współpraca w zakresie wspólnych lub opłacanych prac badawczo-rozwojowych oraz w zakresie wykorzystywania ich wyników przyczyni się do postępu technicznego i gospodarczego, będą wówczas, gdy strony wniosą do tej współpracy uzupełniające się umiejętności, aktywa lub działania.
- (11) Wspólne wykorzystywanie wyników może przybrać różne formy, takie jak produkcja, dystrybucja produktów lub stosowanie technologii, przeniesienie praw własności intelektualnej lub udzielenie na nie licencji bądź też udostępnienie *know-how* wymaganego do takiej produkcji lub takiego zastosowania istotnie przyczyniających się do postępu technicznego lub gospodarczego.
- (12) Wspólne wykorzystywanie wyników, aby uzasadniało wyłączenie ustanowione niniejszym rozporządzeniem, powinno dotyczyć produktów, technologii lub procesów, w przypadku których wykorzystywanie wyników prac badawczo-rozwojowych jest niezbędne.
- (13) Ponadto wszystkie strony powinny w ramach porozumienia badawczo-rozwojowego zgodzić się, że wszystkie one będą miały pełen dostęp do ostatecznych wyników wspólnych prac badawczo-rozwojowych, w tym wszelkich wynikających z tych prac praw własności intelektualnej i *know-how*, na potrzeby (i) dalszych prac badawczo-rozwojowych i (ii) wykorzystywania tych wyników, jak tylko takie ostateczne wyniki będą dostępne. Dostęp do wyników zasadniczo nie powinien być ograniczany, jeśli

chodzi o wykorzystywanie wyników na potrzeby dalszych prac badawczo-rozwojowych. Jeżeli jednak strony, zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, ograniczą swoje prawa do wykorzystywania wyników, szczególnie jeśli specjalizują się one w kontekście wykorzystywania wyników, możliwe jest odpowiednie ograniczenie dostępu do wyników na potrzeby ich wykorzystywania. Ponadto jeżeli w pracach badawczo-rozwojowych biorą udział (i) instytucje akademickie, instytuty badawcze lub (ii) przedsiębiorstwa, które prowadzą prace badawczo-rozwojowe na zasadzie komercyjnego świadczenia usług i zasadniczo nie wykorzystują wyników prac, mogą one zgodzić się na wykorzystywanie wyników prac badawczo-rozwojowych tylko do celów dalszych badań.

- (14) W zależności od swoich możliwości i potrzeb komercyjnych strony mogą wносить nierówne wkłady do współpracy w zakresie badań i rozwoju. W związku z tym, aby odzwierciedlić i zrekompensować różnicę w wartości lub charakterze wkładu stron, porozumienia badawczo-rozwojowe objęte przywilejem wynikającym z niniejszego rozporządzenia mogą przewidywać, że jedna strona zrekompensuje drugiej fakt otrzymania dostępu do wyników na potrzeby dalszych badań lub wykorzystywania tych wyników. Rekompensata nie powinna jednak być na tyle wysoka, by skutecznie utrudniła taki dostęp.
- (15) Jeżeli porozumienie badawczo-rozwojowe nie przewiduje wspólnego wykorzystywania wyników prac, strony powinny zgodzić się w ramach takiego porozumienia na wzajemne udzielenie sobie dostępu do swojego już istniejącego *know-how*, jeżeli takie *know-how* jest niezbędne do celów wykorzystywania wyników prac przez inne strony. Pobierana rekompensata (tj. opłaty licencyjne) nie powinna być na tyle wysoka, aby w praktyce utrudniała innym stronom dostęp do *know-how*.
- (16) Wyłączenie ustanowione niniejszym rozporządzeniem powinno być ograniczone do takich porozumień badawczo-rozwojowych, które nie dają przedsiębiorstwom możliwości wyeliminowania konkurencji w odniesieniu do istotnej części danych produktów lub technologii. Konieczne jest wykluczenie z przywileju wyłączenia grupowego porozumień pomiędzy konkurentami, których łączny udział w rynku produktów lub technologii, które w wyniku prac badawczo-rozwojowych mogą zostać ulepszone, zastąpione substytucyjnymi lub innymi produktami lub technologiami, przekracza w chwili zawarcia porozumienia pewien poziom.
- (17) Wyłączenie ustanowione niniejszym rozporządzeniem powinno być również ograniczone do takich porozumień badawczo-rozwojowych, które nie dają przedsiębiorstwom możliwości wyeliminowania konkurencji pod względem innowacji, w tym pod względem rozwoju nowych produktów lub technologii. Konieczne jest wykluczenie porozumień badawczo-rozwojowych z przywileju wyłączenia grupowego w sytuacjach, w których – oprócz działań prowadzonych przez strony porozumienia badawczo-rozwojowego – pozostałyby mniej niż trzy konkurujące działania badawczo-rozwojowe porównywalne do działań tych stron.
- (18) Nie zakłada się jednak, że w przypadku nieosiągnięcia progów lub niespełnienia innych warunków określonych w niniejszym rozporządzeniu, porozumienia badawczo-rozwojowe zostają objęte postanowieniami art. 101 ust. 1 Traktatu albo nie spełniają warunków art. 101 ust. 3 Traktatu. W takich przypadkach konieczne jest przeprowadzenie indywidualnej oceny porozumienia badawczo-rozwojowego w oparciu o art. 101 Traktatu.
- (19) W celu zapewnienia utrzymania skutecznej konkurencji w czasie wspólnego wykorzystywania wyników należy wprowadzić przepis, w myśl którego wyłączenie

grupowe przestaje mieć zastosowanie, jeśli łączny udział stron w rynku produktów lub technologii wynikających ze wspólnych lub opłacanych prac badawczo-rozwojowych przekracza pewien poziom. Bez względu na udział stron w rynku wyłączenie powinno być dalej stosowane przez pewien okres po rozpoczęciu wspólnego wykorzystywania wyników, aby poczekać na stabilizację udziałów stron w rynku, zwłaszcza po wprowadzeniu na rynek całkowicie nowego produktu, oraz aby zagwarantować minimalny okres zwrotu poniesionych nakładów.

- (20) Niniejsze rozporządzenie nie powinno wyłączać porozumień zawierających ograniczenia, które nie są niezbędne do osiągnięcia pozytywnych skutków płynących z porozumienia badawczo-rozwojowego. Co do zasady porozumienia zawierające pewne rodzaje poważnych ograniczeń konkurencji, takie jak ograniczenie swobody stron do prowadzenia prac badawczo-rozwojowych w sferze niezwiązanej z porozumieniem, ustalanie cen stosowanych wobec osób trzecich, ograniczenia produkcji lub sprzedaży oraz ograniczenia możliwości prowadzenia sprzedaży biernej produktów lub technologii objętych umową na takich terytoriach lub takim klientom, które lub których przydzielono na wyłączność innym stron, powinny być wykluczone z przywileju wyłączenia ustanowionego niniejszym rozporządzeniem, bez względu na udział stron w rynku. W tym kontekście ograniczenia dotyczące dziedzin zastosowań nie stanowią ani ograniczeń produkcji lub sprzedaży, ani ograniczeń terytorialnych lub dotyczących klientów.
- (21) Dzięki zastosowaniu progu udziału w rynku, nieobejmowaniu wyłączeniem niektórych porozumień oraz warunkom przewidzianym w niniejszym rozporządzeniu zasadniczo zadbano, by porozumienia, do których stosuje się wyłączenie grupowe, nie dawały stronom możliwości wyeliminowania konkurencji w odniesieniu do istotnej części danych produktów lub technologii.
- (22) Nie można wykluczyć powstania efektu zamknięcia dostępu do rynku, w przypadku gdy jedna strona finansuje kilka projektów badawczo-rozwojowych realizowanych przez konkurentów w odniesieniu do tych samych produktów lub technologii objętych umową, szczególnie jeśli w zamian nabywa ona wyłączne prawo do wykorzystywania wyników tych prac względem osób trzecich. Dlatego też przywilejem wyłączenia przewidzianym w niniejszym rozporządzeniu powinny być objęte takie porozumienia dotyczące opłacanych prac badawczo-rozwojowych tylko wówczas, gdy łączny udział w rynku wszystkich stron biorących udział w takich powiązanych porozumieniach, tj. strony finansującej i wszystkich stron prowadzących prace badawczo-rozwojowe, nie przekracza 25 %.
- (23) Przywilej wynikający z niniejszego rozporządzenia może zostać wycofany na podstawie art. 29 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu³.
- (24) Ze względu na to, że porozumienia badawczo-rozwojowe często mają charakter długoterminowy, szczególnie jeśli współpraca obejmuje wykorzystywanie wyników, okres obowiązywania niniejszego rozporządzenia powinien wynosić 12 lat,

³

Dz.U. L 1 z 4.1.2003, s. 1.

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

TYTUŁ I

DEFINICJE

Artykuł 1 Definicje

1. Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:
 - 1) „porozumienie badawczo-rozwojowe” oznacza porozumienie zawierane między dwiema stronami lub większą liczbą stron określające warunki, na jakich strony te:
 - a) prowadzą wspólne prace badawczo-rozwojowe nad produktami lub technologiami objętymi umową, które to prace:
 - (i) nie obejmują wspólnego wykorzystywania wyników tych prac badawczo-rozwojowych, lub
 - (ii) obejmują wspólne wykorzystywanie wyników tych prac badawczo-rozwojowych, lub
 - b) prowadzą opłacane prace badawczo-rozwojowe nad produktami lub technologiami objętymi umową, które to prace:
 - (i) nie obejmują wspólnego wykorzystywania wyników tych prac badawczo-rozwojowych, lub
 - (ii) obejmują wspólne wykorzystywanie wyników tych prac badawczo-rozwojowych; lub,
 - c) wspólnie wykorzystują wyniki prac badawczo-rozwojowych nad produktami lub technologiami objętymi umową, przeprowadzonych na podstawie porozumienia zawartego wcześniej między tymi samymi stronami, wchodzącego w zakres ust. 1 lit. a); lub
 - d) wspólnie wykorzystują wyniki prac badawczo-rozwojowych nad produktami lub technologiami objętymi umową, przeprowadzonych na podstawie porozumienia zawartego wcześniej między tymi samymi stronami, wchodzącego w zakres ust. 1 lit. b);
 - 2) „porozumienie” oznacza porozumienie, decyzję związku przedsiębiorstw lub praktykę uzgodnioną;
 - 3) „prace badawczo-rozwojowe” oznaczają działania mające na celu pozyskiwanie *know-how* dotyczącego istniejących lub nowych produktów, technologii lub procesów, prowadzenie analiz teoretycznych, systematycznych studiów lub doświadczeń, w tym produkcji eksperymentalnej, techniczne testowanie produktów lub procesów, zapewnianie koniecznego wyposażenia oraz uzyskiwanie praw własności intelektualnej w odniesieniu do wyników prac;
 - 4) „produkt” oznacza towar lub usługę, w tym zarówno towary lub usługi pośrednie, jak i towary lub usługi końcowe;

- 5) „technologia objęta umową” oznacza technologię lub proces powstałe w wyniku wspólnych lub opłacanych prac badawczo-rozwojowych. Obejmuje to technologie lub procesy uzyskane za pośrednictwem ośrodka badawczo-rozwojowego, jak również nowe technologie lub procesy;
- 6) „produkt objęty umową” oznacza produkt powstały w wyniku wspólnych lub opłacanych prac badawczo-rozwojowych bądź też wyprodukowany lub dostarczony w wyniku zastosowania technologii objętych umową. Obejmuje to produkty uzyskane za pośrednictwem ośrodka badawczo-rozwojowego, jak również nowe produkty;
- 7) „nowy produkt lub nowa technologia” oznacza produkt, technologię lub proces, które jeszcze nie istnieją w momencie zawierania porozumienia badawczo-rozwojowego wchodzącego w zakres ust. 1 lit. a) lub b), i które – jeśli się pojawią – stworzą swój własny nowy rynek, a nie ulepszą, zastąpią substytucyjnymi lub innymi istniejące produkty, technologie lub procesy;
- 8) „ośrodek badawczo-rozwojowy” oznacza działania badawczo-rozwojowe skierowane głównie na konkretne cele lub zadania. Konkretnie cele lub zadania ośrodka badawczo-rozwojowego nie mogą być jeszcze określone jako produkt lub technologia, lub mają znacznie szerszy zakres niż produkty lub technologie na konkretnym rynku;
- 9) „wykorzystywanie wyników” oznacza produkcję lub dystrybucję produktów objętych umową, zastosowanie technologii objętych umową, przeniesienie praw własności intelektualnej lub udzielenie na nie licencji bądź też udostępnienie *know-how* wymaganego do takiej produkcji lub zastosowania;
- 10) „prawa własności intelektualnej” oznaczają prawa własności przemysłowej, w szczególności patenty i znaki towarowe, jak również prawa autorskie i prawa pokrewne;
- 11) „*know-how*” oznacza pakiet informacji praktycznych, które wynikają z doświadczenia i przeprowadzonych testów i które są:
 - a) „niejawne”, czyli nie są powszechnie znane ani łatwo dostępne;
 - b) „istotne”, czyli ważne i użyteczne z punktu widzenia produkcji produktów objętych umową lub stosowania technologii objętych umową; oraz
 - c) „określone”, czyli opisane w sposób wyczerpujący w stopniu pozwalającym na weryfikację kryteriów niejawności i istotności;
- 12) „wspólny” w kontekście działań prowadzonych na podstawie porozumienia badawczo-rozwojowego oznacza działania, w ramach których daną pracę:
 - a) wykonuje wspólnie zespół, organizacja lub przedsiębiorstwo;
 - b) wspólnie powierzono osobie trzeciej, lub
 - c) rozdzielono między strony z uwzględnieniem specjalizacji w kontekście prac badawczo-rozwojowych lub specjalizacji w kontekście wykorzystywania wyników;
- 13) „specjalizacja w kontekście prac badawczo-rozwojowych” oznacza, że każda ze stron jest zaangażowana w prace badawczo-rozwojowe objęte porozumieniem badawczo-rozwojowym i że strony rozdzielają między siebie

działania badawczo-rozwojowe w sposób uznany przez nie za najbardziej właściwy; nie obejmuje to opłacanych prac badawczo-rozwojowych;

- 14) „specjalizacja w kontekście wykorzystywania wyników” oznacza, że strony rozdzielają między siebie poszczególne zadania, takie jak produkcja lub dystrybucja, lub nakładają na siebie wzajemnie ograniczenia co do wykorzystywania wyników prac, takie jak ograniczenia w odniesieniu do pewnych terytoriów, klientów lub dziedzin zastosowań; obejmuje to sytuację, w której tylko jedna strona zajmuje się produkcją i dystrybucją produktów objętych umową w oparciu o wyłączną licencję udzieloną jej przez inne strony;
- 15) „opłacane prace badawczo-rozwojowe” oznaczają prace badawczo-rozwojowe prowadzone przez jedną stronę i finansowane przez stronę finansującą;
- 16) „strona finansująca” oznacza stronę finansującą opłacane prace badawczo-rozwojowe, która sama nie prowadzi żadnych prac badawczo-rozwojowych;
- 17) „przedsiębiorstwo konkurujące w zakresie istniejącego produktu lub istniejącej technologii” oznacza rzeczywistego lub potencjalnego konkurenta:
 - a) „rzeczywisty konkurent” oznacza przedsiębiorstwo, które dostarcza istniejący produkt, istniejącą technologię lub istniejący proces, które na właściwym rynku geograficznym mogą zostać ulepszone, zastąpione substytucyjnym lub innym produktem lub technologią objętymi umową;
 - b) „potencjalny konkurent” oznacza przedsiębiorstwo, co do którego można realnie, a nie tylko teoretycznie zakładać, że gdyby porozumienie badawczo-rozwojowe nie istniało, przedsiębiorstwo to zdecydowałoby się przeprowadzić, w terminie nie dłuższym niż trzy lata, konieczne dodatkowe inwestycje lub ponieść niezbędne koszty, aby dostarczyć produkt, technologię lub proces, które na właściwym rynku geograficznym mogłyby zostać ulepszone, zastąpione substytucyjnymi lub innymi produktami lub technologiami objętymi umową;
- 18) „przedsiębiorstwo konkurujące pod względem innowacji” oznacza przedsiębiorstwo, które nie konkuruje w zakresie istniejącego produktu lub istniejącej technologii, i które niezależnie angażuje się, lub – gdyby porozumienie badawczo-rozwojowe nie istniało – mogłoby niezależnie zaangażować się i prawdopodobnie zaangażowałoby się w działania badawczo-rozwojowe, które dotyczą:
 - a) badań i rozwoju w obszarze tych samych nowych produktów lub technologii, co produkty i technologie objęte porozumieniem badawczo-rozwojowym, lub produktów i technologii, które prawdopodobnie można zastąpić; lub
 - b) ośrodków badawczo-rozwojowych dążących do realizacji zasadniczo tych samych celów lub zadań, co cele i zadania objęte porozumieniem badawczo-rozwojowym;
- 19) „konkurujące działanie badawczo-rozwojowe” oznacza działanie badawczo-rozwojowe, w które angażuje się osoba trzecia, sama lub w porozumieniu z innymi osobami trzecimi, lub w które osoba trzecia byłaby w stanie zaangażować się niezależnie i prawdopodobnie by to zrobiła, i które dotyczy:
 - a) badań i rozwoju w obszarze tych samych nowych produktów lub technologii, co produkty i technologie objęte porozumieniem badawczo-

rozwojowym, lub produktów i technologii, które prawdopodobnie można zastąpić; lub

- b) ośrodków badawczo-rozwojowych dążących do realizacji zasadniczo tych samych celów lub zadań, co cele i zadania objęte porozumieniem badawczo-rozwojowym;

Takie osoby trzecie muszą być niezależne od stron porozumienia badawczo-rozwojowego.

- 20) „przedsiębiorstwo niekonkurujące” oznacza przedsiębiorstwo, które nie konkuruje ani w zakresie istniejącego produktu lub technologii, ani pod względem innowacji;
- 21) „właściwy rynek produktowy” oznacza rynek właściwy produktom, które mogą zostać ulepszone, zastąpione substytucyjnymi lub innymi produktami objętymi umową;
- 22) „właściwy rynek technologii” oznacza rynek właściwy technologii lub procesów, które mogą zostać ulepszone, zastąpione substytucyjnymi lub innymi technologiami objętymi umową;
- 23) „sprzedaż czynna” oznacza wszelkie formy sprzedaży inne niż sprzedaż bierna;
- 24) „sprzedaż bierna” oznacza sprzedaż w odpowiedzi na spontaniczne zapytania ze strony klientów indywidualnych, w tym dostawę produktów klientowi lub klientom, niezainicjowaną przez aktywne ukierunkowanie na konkretnego klienta, konkretną grupę klientów lub konkretne terytorium; sprzedaż bierna obejmuje sprzedaż w wyniku udziału w zamówieniu publicznym lub przetargu prywatnym.

- 2. Do celów niniejszego rozporządzenia wyrażenia „przedsiębiorstwo” i „strona” obejmują odpowiednie przedsiębiorstwa z nimi powiązane.

„Przedsiębiorstwa powiązane” oznaczają:

- a) przedsiębiorstwa, w których strona porozumienia badawczo-rozwojowego, bezpośrednio lub pośrednio:
 - (i) jest uprawniona do wykonywania ponad połowy praw głosu;
 - (ii) jest uprawniona do powoływania ponad połowy członków rady nadzorczej, zarządu lub organów prawnie reprezentujących przedsiębiorstwo lub
 - (iii) ma prawo kierowania działalnością przedsiębiorstwa;
- b) przedsiębiorstwa, które – bezpośrednio lub pośrednio – mają w stosunku do strony porozumienia badawczo-rozwojowego prawa lub uprawnienia wymienione w lit. a);
- c) przedsiębiorstwa, w których przedsiębiorstwo, o którym mowa w lit. b), posiada, bezpośrednio lub pośrednio, prawa lub uprawnienia wymienione w lit. a);
- d) przedsiębiorstwa, w których strona porozumienia badawczo-rozwojowego, wraz z przedsiębiorstwem lub przedsiębiorstwami, o których mowa w lit. a), b) lub c), lub w których dwa przedsiębiorstwa lub większa liczba przedsiębiorstw, o których mowa w lit. a), b) lub c), wspólnie posiadają prawa lub uprawnienia wymienione w lit. a);

- e) przedsiębiorstwa, w których prawa lub uprawnienia wymienione w lit. a) wspólnie przynależą do:
- (i) stron porozumienia badawczo-rozwojowego lub odpowiednich przedsiębiorstw z nimi powiązanych, o których mowa w lit. a)–d); lub
 - (ii) strony lub stron porozumienia badawczo-rozwojowego lub też przedsiębiorstwa lub przedsiębiorstw z nimi powiązanych, o których mowa w lit. a)–d), oraz osoby trzeciej lub osób trzecich.

TYTUŁ II

WYŁĄCZENIE

Artykuł 2 – Wyłączenie

1. Na podstawie art. 101 ust. 3 Traktatu oraz z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozporządzenia stwierdza się, że art. 101 ust. 1 Traktatu nie ma zastosowania do porozumień badawczo-rozwojowych.
2. Wyłączenie przewidziane w ust. 1 stosuje się w zakresie, w jakim porozumienia badawczo-rozwojowe zawierają ograniczenia konkurencji wchodzące w zakres stosowania art. 101 ust. 1 Traktatu.
3. Wyłączenie przewidziane w ust. 1 stosuje się również do porozumień badawczo-rozwojowych, które zawierają postanowienia dotyczące przeniesienia praw własności intelektualnej na stronę lub strony lub na podmiot utworzony przez strony w celu prowadzenia wspólnych lub opłacanych prac badawczo-rozwojowych lub wspólnego wykorzystywania wyników, lub też dotyczące udzielenia im licencji na te prawa, o ile postanowienia te:
 - a) nie stanowią podstawowego przedmiotu takich porozumień oraz
 - b) są bezpośrednio z nimi związane i konieczne do wprowadzenia ich w życie.

TYTUŁ III

WARUNKI WYŁĄCZENIA

Artykuł 3 – Dostęp do ostatecznych wyników

1. Porozumienie badawczo-rozwojowe musi stanowić, że wszystkie strony mają pełen dostęp do ostatecznych wyników wspólnych lub opłacanych prac badawczo-rozwojowych na potrzeby dalszych prac badawczo-rozwojowych i wykorzystywania wyników.
 - a) Dostęp przewidziany w ust. 1 obejmuje wszelkie wynikające z tych prac prawa własności intelektualnej i *know-how*.
 - b) Dostępu przewidzianego w ust. 1 udziela się, jak tylko wyniki prac badawczo-rozwojowych stają się dostępne.
2. Porozumienie badawczo-rozwojowe może przewidywać wzajemną rekompensatę stron za dostęp do wyników na potrzeby dalszych prac badawczo-rozwojowych lub

dalszego wykorzystywania wyników, jednak rekompensata nie może być na tyle wysoka, by skutecznie utrudniła taki dostęp.

3. Instytuty badawcze, instytucje akademickie i przedsiębiorstwa, które prowadzą prace badawczo-rozwojowe na zasadzie komercyjnego świadczenia usług i zasadniczo nie wykorzystują wyników prac, mogą zgodzić się na ograniczenie wykorzystywania przez siebie wyników prac na potrzeby dalszych badań.
4. Jeżeli strony ograniczą swoje prawa do wykorzystywania wyników zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, szczególnie jeśli specjalizują się one w kontekście wykorzystywania wyników, możliwe jest odpowiednie ograniczenie dostępu do wyników na potrzeby ich wykorzystywania.

Artykuł 4 – Dostęp do już istniejącego know-how

1. Porozumienia badawczo-rozwojowe, które nie obejmują wspólnego wykorzystywania wyników wspólnych lub opłacanych prac badawczo-rozwojowych, muszą stanowić, że każda strona musi mieć dostęp do wszelkiego już istniejącego *know-how* innych stron, jeżeli takie *know-how* jest niezbędne do celów wykorzystywania wyników prac.
2. Porozumienia badawczo-rozwojowe, które nie obejmują wspólnego wykorzystywania wyników wspólnych lub opłacanych prac badawczo-rozwojowych, mogą przewidywać wzajemną rekompensatę stron za dostęp do ich już istniejącego *know-how*. Rekompensata nie może być na tyle wysoka, by skutecznie utrudniła taki dostęp.

Artykuł 5 – Wspólne wykorzystywanie wyników

1. Wszelkie wspólne wykorzystywanie wyników prac może dotyczyć jedynie wyników, które:
 - a) są niezbędne do produkowania produktów objętych umową lub stosowania technologii objętych umową oraz
 - b) są chronione prawami własności intelektualnej lub stanowią *know-how*.
2. Strony, którym w ramach specjalizacji w kontekście wykorzystywania wyników powierzono produkcję produktów objętych umową, muszą być zobowiązane do realizacji zamówień innych stron na dostawy produktów objętych umową, z wyjątkiem sytuacji, gdy:
 - a) porozumienie badawczo-rozwojowe przewiduje również wspólną dystrybucję przez wspólny zespół, wspólną organizację lub wspólne przedsiębiorstwo lub przez osobę trzecią, której strony wspólnie powierzyły dystrybucję, lub
 - b) strony uzgodniły, że tylko jedna strona produkująca produkty objęte umową może zajmować się ich dystrybucją.

Artykuł 6 – Progi, udziały w rynku i okres wyłączenia

1. Jeżeli strony porozumienia badawczo-rozwojowego nie są przedsiębiorstwami konkurującymi, wyłączenie przewidziane w art. 2 stosuje się przez czas trwania prac badawczo-rozwojowych bez względu na udziały w rynku.

2. Jeżeli dwie strony lub większa liczba stron porozumienia badawczo-rozwojowego to przedsiębiorstwa konkurujące w zakresie istniejącego produktu lub istniejącej technologii, wyłączenie przewidziane w art. 2 stosuje się przez czas trwania prac badawczo-rozwojowych, jeżeli w momencie zawierania porozumienia badawczo-rozwojowego:
 - a) łączny udział stron porozumienia badawczo-rozwojowego obejmującego wspólne prace badawczo-rozwojowe, zdefiniowanego w art. 1 ust. 1 pkt 1 lit. a) lub c), w rynkach właściwych produktów i technologii nie przekracza 25 %, lub
 - b) w przypadku porozumienia badawczo-rozwojowego obejmującego opłacane prace badawczo-rozwojowe, zdefiniowanego w art. 1 ust. 1 pkt 1 lit. b) lub d), łączny udział w rynkach właściwych produktów i technologii, jaki posiada strona finansująca i wszystkie strony, z którymi strona finansująca zawarła porozumienia badawczo-rozwojowe w odniesieniu do tych samych produktów lub technologii objętych umową, nie przekracza 25 %.
3. Jeżeli dwie strony lub większa liczba stron porozumienia badawczo-rozwojowego to przedsiębiorstwa konkurujące pod względem innowacji, wyłączenie przewidziane w art. 2 stosuje się przez czas trwania prac badawczo-rozwojowych, jeżeli – w momencie zawierania porozumienia badawczo-rozwojowego – oprócz działań prowadzonych przez strony porozumienia badawczo-rozwojowego istnieją co najmniej trzy konkurujące działania badawczo-rozwojowe porównywalne do działań tych stron.
4. W przypadku porozumień badawczo-rozwojowych, w ramach których wyniki prac są wspólnie wykorzystywane, wyłączenie przewidziane w art. 2 stosuje się nadal przez siedem lat od pierwszego wprowadzenia produktów lub technologii objętych umową do obrotu na rynek wewnętrzny, jeżeli warunki przewidziane w ust. 1, 2 lub 3 są spełnione w momencie zawierania porozumienia wchodzącego w zakres art. 1 ust. 1 pkt 1 lit. a) lub b). Aby porozumienie wchodzące w zakres art. 1 ust. 1 pkt 1 lit. c) lub d) mogło być objęte przywilejem takiego dalszego wyłączenia, konieczne jest, aby warunki przewidziane w ust. 1, 2 lub 3 były spełnione w czasie, kiedy zawierano wcześniejsze porozumienie wchodzące w zakres art. 1 ust. 1 pkt 1 lit. a) lub b).
5. Po zakończeniu okresu siedmiu lat, o którym mowa w ust. 4, wyłączenie przewidziane w art. 2 stosuje się nadal dopóty, dopóki łączny udział stron porozumienia badawczo-rozwojowego w rynkach, do których należą produkty i technologie objęte umową, nie przekroczy 25 %. Jeżeli po zakończeniu okresu siedmiu lat udział w rynku przekroczy 25 % na jednym z tych rynków, wyłączenie przewidziane w art. 2 stosuje się nadal przez okres dwóch kolejnych lat kalendarzowych po upływie roku, w którym próg 25 % został przekroczony po raz pierwszy.

Artykuł 7 – Stosowanie progów

1. Do celów stosowania progów udziału w rynku przewidzianych w art. 6 ust. 2 i 5 stosuje się następujące zasady:
 - a) udział w rynku oblicza się na podstawie wartości sprzedaży rynkowej; jeżeli dane dotyczące wartości sprzedaży rynkowej nie są dostępne, na potrzeby ustalenia udziału stron w rynku można wykorzystać dane szacunkowe oparte

na innych wiarygodnych informacjach rynkowych, w tym na danych dotyczących wielkości sprzedaży rynkowej, wydatków na prace badawczo-rozwojowe i zdolności badawczo-rozwojowych;

- b) udział w rynku oblicza się na podstawie danych za poprzedni rok kalendarzowy, albo, jeżeli poprzedni rok kalendarzowy nie jest reprezentatywny dla pozycji stron na rynku właściwym lub rynkach właściwych, udział w rynku oblicza się jako średnią udziałów w rynku, jakie strony miały w trzech poprzednich latach kalendarzowych;
 - c) udział w rynku przedsiębiorstw, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. e), jest zaliczany w częściach równych każdemu przedsiębiorstwu, które ma prawa lub uprawnienia wymienione w art. 1 ust. 2 lit. a);
2. Do celów stosowania progów przewidzianych w art. 6 ust. 3 ocenę porównywalności konkurujących działań badawczo-rozwojowych przeprowadza się na podstawie wiarygodnych informacji dotyczących takich elementów, jak: (i) skala, etap i ramy czasowe działań badawczo-rozwojowych, (ii) zasoby finansowe i ludzkie osób trzecich (dostęp osób trzecich do tych zasobów), ich własność intelektualna, *know-how* lub inne specjalistyczne aktywa, ich wcześniejsze działania badawczo-rozwojowe oraz (iii) zdolność osób trzecich do bezpośredniego lub pośredniego wykorzystywania potencjalnych wyników swoich działań badawczo-rozwojowych na rynku wewnętrznym oraz prawdopodobieństwo takiego wykorzystania.

TYTUŁ IV

NAJPOWAŻNIEJSZE I WYKLUCZONE OGRANICZENIA

Artykuł 8 – Najpoważniejsze ograniczenia

Wyłączenie przewidziane w art. 2 nie ma zastosowania do porozumień badawczo-rozwojowych, które, bezpośrednio lub pośrednio, osobno lub w powiązaniu z innymi czynnikami, na które strony mają wpływ, mają na celu jedno z poniższych ograniczeń:

- 1. ograniczenie swobody stron w prowadzeniu prac badawczo-rozwojowych samodzielnie lub we współpracy z osobami trzecimi:
 - a) w dziedzinie niezwiązanej z tą, do której odnosi się porozumienie badawczo-rozwojowe, lub,
 - b) po zakończeniu wspólnych lub opłacanych prac badawczo-rozwojowych, w dziedzinie, której dotyczy porozumienie badawczo-rozwojowe, lub w dziedzinie pokrewnej;
- 2. ograniczenie produkcji lub sprzedaży, z wyjątkiem:
 - a) ustalania docelowych poziomów produkcji, jeśli wspólne wykorzystywanie wyników obejmuje wspólne produkowanie produktów objętych umową;
 - b) ustalania docelowych poziomów sprzedaży, jeśli wspólne wykorzystywanie wyników:
 - (i) obejmuje wspólną dystrybucję produktów objętych umową lub wspólne udzielanie licencji na technologie objęte umową, a także

- (ii) jest przedmiotem działań wspólnego zespołu, wspólnej organizacji lub wspólnego przedsiębiorstwa lub osoby trzeciej, której strony wspólnie powierzyły wykorzystywanie wyników,
 - c) praktyk stanowiących specjalizację w kontekście wykorzystywania wyników oraz
 - d) ograniczania swobody stron do produkowania, sprzedaży lub przenoszenia praw do produktów, technologii lub procesów, lub też udzielenia licencji na produkty, technologie lub procesy, które konkurują z produktami lub technologiami objętymi umową w okresie, w którym strony zgodziły się wspólnie wykorzystywać wyniki.
3. Ustalanie cen w ramach sprzedaży produktu objętego umową lub udzielania licencji na technologie objęte umową osobom trzecim, z wyjątkiem:
- a) ustalania cen stosowanych wobec bezpośrednich klientów lub ustalania wysokości opłat licencyjnych pobieranych od bezpośrednich licencjobiorców, jeśli wspólne wykorzystywanie wyników:
 - (i) obejmuje wspólną dystrybucję produktów objętych umową lub wspólne udzielanie licencji na technologie objęte umową, a także
 - (ii) jest przedmiotem działań wspólnego zespołu, wspólnej organizacji lub wspólnego przedsiębiorstwa lub osoby trzeciej, której strony wspólnie powierzyły wykorzystywanie wyników.
4. Ograniczenie terytorium lub klientów, na którym lub którym strony mogą biernie sprzedawać produkty objęte umową lub udzielać licencji na technologie objęte umową, z wyjątkiem wymogu udzielania drugiej stronie wyłącznej licencji na wyniki.
5. Postawienie wymogu eliminującego lub ograniczającego czynną sprzedaż produktów lub technologii objętych umową na takich terytoriach lub takim klientom, których nie przydzielono na wyłączność jednej ze stron w ramach specjalizacji w kontekście wykorzystywania wyników.
6. Postawienie wymogu odmowy zaspokojenia popytu ze strony klientów na odpowiednich terytoriach stron lub ze strony klientów w inny sposób rozdzielonych między strony w ramach specjalizacji w kontekście wykorzystywania wyników, którzy wprowadzaliby do obrotu produkty objęte umową na innych terytoriach w ramach rynku wewnętrznego.
7. Postawienie wymogu mającego na celu utrudnianie użytkownikom lub odsprzedawcóm uzyskania produktów objętych umową od innych odsprzedawców w ramach rynku wewnętrznego.

Artykuł 9 – Wykluczone ograniczenia

1. Wyłączenie przewidziane w art. 2 nie ma zastosowania do następujących zobowiązań zawartych w porozumieniach badawczo-rozwojowych:
- a) zobowiązanie do niekwestionowania:
 - (i) po zakończeniu prac badawczo-rozwojowych, ważności praw własności intelektualnej, które:
 - 1) przysługują stronom na rynku wewnętrznym oraz

- 2) mają znaczenie dla prac badawczo-rozwojowych, lub
- (ii) po wygaśnięciu porozumienia badawczo-rozwojowego, ważności praw własności intelektualnej, które:
 - 1) przysługują stronom na rynku wewnętrznym oraz
 - 2) chronią wyniki prac badawczo-rozwojowych.

Pozostaje to bez wpływu na zastrzeżenie możliwości zakończenia porozumienia badawczo-rozwojowego, w przypadku gdy jedna ze stron kwestionuje ważność praw własności intelektualnej, o których mowa w ppkt (i) oraz (ii);

- b) zobowiązanie do nieudzielania osobom trzecim licencji na produkowanie produktów objętych umową lub stosowanie technologii objętych umową, chyba że w porozumieniu przewidziano wykorzystywanie wyników wspólnych lub opłacanych prac badawczo-rozwojowych przez przynajmniej jedną ze stron i ma ono miejsce na rynku wewnętrznym względem osób trzecich.
2. Jeżeli porozumienie badawczo-rozwojowe zawiera którekolwiek z wykluczonych ograniczeń wymienionych w niniejszym artykule, wyłączenie przewidziane w art. 2 stosuje się nadal, jeżeli wykluczone ograniczenia można oddzielić od pozostałej części porozumienia badawczo-rozwojowego oraz pod warunkiem, że pozostałe warunki określone w niniejszym rozporządzeniu są spełnione.

TYTUŁ V

PROCEDURA WYCOFANIA

Artykuł 10 – Wycofanie w indywidualnych przypadkach przez Komisję Europejską

1. Komisja – działając na podstawie art. 29 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 – może wycofać przywilej wynikający z niniejszego rozporządzenia, jeżeli w danym przypadku uzna, że porozumienie badawczo-rozwojowe, do którego ma zastosowanie wyłączenie przewidziane w niniejszym rozporządzeniu, wywołuje jednak skutki niezgodne z art. 101 ust. 3 Traktatu.
2. Przywilej przewidziany w niniejszym rozporządzeniu może zostać wycofany na podstawie art. 29 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003, w szczególności gdy:
 - a) istnienie porozumienia badawczo-rozwojowego istotnie ogranicza zakres, w jakim osoby trzecie mogą prowadzić prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie(-ach) związanej(-ych) z produktami lub technologiami objętymi umową;
 - b) istnienie porozumienia badawczo-rozwojowego istotnie ogranicza dostęp osób trzecich do rynku produktów lub technologii objętych umową;
 - c) bez żadnego obiektywnie uzasadnionego powodu strony nie wykorzystują wyników wspólnych lub opłacanych prac badawczo-rozwojowych względem osób trzecich;
 - d) produkty lub technologie objęte umową nie są na całym rynku wewnętrznym lub jego istotnej części przedmiotem skutecznej konkurencji ze strony produktów, technologii lub procesów uznawanych przez użytkowników za

ekwiwalentne pod względem ich właściwości, ceny i planowanego wykorzystywania.

Artykuł 11 – Wycofanie w indywidualnych przypadkach przez organ ochrony konkurencji państwa członkowskiego

1. Organ ochrony konkurencji danego państwa członkowskiego – działając na podstawie art. 29 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 – może wycofać przywilej wynikający z niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do terytorium tego państwa lub jego części, jeżeli w danym przypadku uzna, że porozumienie badawczo-rozwojowe, do którego ma zastosowanie wyłączenie przewidziane niniejszym rozporządzeniem, wywołuje jednak skutki niezgodne z art. 101 ust. 3 Traktatu na terytorium tego państwa członkowskiego lub jego części, mających wszystkie cechy odrębnego rynku geograficznego.
2. Przywilej przewidziany w niniejszym rozporządzeniu może zostać wycofany przez organ ochrony konkurencji danego państwa członkowskiego na podstawie art. 29 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1/2003, w szczególności kiedy zachodzi którakolwiek z okoliczności określonych w art. 10 ust. 2 lit. a)–d) niniejszego rozporządzenia.

TYTUŁ VI

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 12 – Okres przejściowy

1. Nie naruszając szczególnego przepisu przejściowego w odniesieniu do porozumień badawczo-rozwojowych między przedsiębiorstwami konkurującymi pod względem innowacji zawartego w ust. 2, zakaz ustanowiony w art. 101 ust. 1 Traktatu nie ma zastosowania w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2024 r. w odniesieniu do porozumień będących w mocy 31 grudnia 2022 r., które nie spełniają warunków wyłączenia przewidzianego w niniejszym rozporządzeniu, ale spełniają warunki wyłączenia przewidziane w rozporządzeniu (UE) nr 1217/2010.
2. W odniesieniu do porozumień badawczo-rozwojowych między przedsiębiorstwami konkurującymi pod względem innowacji art. 1 ust. 1 pkt 18 i art. 6 ust. 3 mają zastosowanie jedynie do porozumień, które wejdą w życie po 31 grudnia 2022 r.

Artykuł 13 – Okres obowiązywania

1. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.
2. Niniejsze rozporządzenie traci moc z dniem 31 grudnia 2034 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Komisji
Przewodnicząca
Ursula von der Leyen*